

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési díjak:

Egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, községi jegyzőknek és tanítóknak egész évre 6 korona.

Magánhirdetések díja:

Négyszer hasábozott garmond sorért 10 fillér.

Hivatalos hirdetések díja:

Egyszeri közlésért, tekintet nélkül a szöveg nagyságára, nyugtábellyel együtt és támlappal együtt 6 korona.

Nyilttér soronként 60 fillér.

Többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénzküldemények és hirdetések a kiadói hivatalhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmentetlen levelek csak ismert kéztől fogadtatnak el.

Allami iskolánk.

Lapunk ez évi 36-ik számában a szilágyosomlyói állami elemi iskolánál hiányzó nyolcadik tanerő beállításának kérdésével foglalkozva, azt a sajnálatos állapotot, hogy állami elemi iskolánk megfelelő számú tanítókkal ellátva, illetve hogy a nyolcadik tanító kinevezve nincsen, annak tulajdonítottuk, hogy az illetékes fórumok nem tudtak megállapodásra jutni a kinevezendő tanítónő személyére nézve.

Ez ügyben Ugron Gábertől, választókerületünk országgyűlési képviselőjétől levelet kaptunk, melynek tartalmát röviden közreadtuk. Minthogy a képviselő ur levelének tartalmát másként kívánja értelmezni, minden félreértés kikerülése végett ide iktatjuk levelét teljes, szó szerint való szövegében:

„Igen tisztelt uram!

B. lapjában azon vádat olvasom, hogy a tanítónői állás betöltésénél dülő protekció miatt nincs még rendszeresítve a 8-ik tanerő. Ez nincs így. Ellenkezője igaz. Mert nincs rendszeresítve a 8-ik tanerő a szilágyosomlyói népiskolánál: nincsen pályázat hirdetve. Az új törvény értelmében pedig pályázat hirdendő. Ahol nincs pályázat, ott lehetetlen a protekció. B. cikke ámbár megvádol, nem fog elriasztani engem a 8-ik tanerő kiküzdésétől; azonban alig hiszem, hogy kedvezőre hangolja a — miniszteriumot. Kiváló tisztelettel kérem levelem közlését és maradok: Budapest, 1907. szeptember 7. Alázatos szolgálója: Ugron Gábor.”

Távol legyen tőlünk, hogy akár a levél tartalmából egyebet akarnánk kiolvasni, mint ami abba írva van, akár

pedig a képviselő ur őszinteségét, avagy városunk és iskolánk ügyei iránt való meleg érdeklődését és az ügyek intézésére való befolyását e helyen mérlegelni, vagy éppen kicsinyelni akarnók, — legkevésbé pedig, mintha mi e kérdésben vele szemben vitatkozást provokálni akarnánk, — de legyen szabad 36-ik számban írottak támogatására felhoznunk, hogy köztudomás szerint az volt a régi idő óta megszokott gyakorlat, hogy nemcsak a tanítói, de más állásoknál is, mire a pályázati hirdetmény napvilágot látott, akkorra már el volt látva a pályázat sorsa is, vagy hogy világosan szóljunk, még ki se bocsátották a pályázati hirdetményt, már be volt töltve az állomás, legtöbb esetben csak az aláírás hiányzott a kinevezés alól.

Hogy ez legtöbb esetben így volt, azt nincs mit tagadni, hogy most másképpen van a dolog, el kell hinnünk, mert Ugron Gábor mondja.

Ugron Gábor leveléből megértettük, hogy most elebb meghirdetik a pályázatot és csak azután intézik azt a kérdést, hogy ki legyen kinevezve. Nagyon helyes. Nagyon örvendetes változás.

Ámde van ebben a levélben valami más is, ami meg nagyon nem helyes és nem nagyon örvendetes. Ez az, hogy „azonban alig hiszem, hogy — cikke — kedvezőre hangolja a miniszteriumot.”

Hát ez valami olyan felsőbb helyről jövő fenyegetésféle, mintha azt mondaná a miniszter, hogy fogjátok be a szátokat, mert ha lármáztok, nem kaptok semmit.

Az iskolaügy olyan fontos alkotórésze a magyar állam megerősödésének, hogy ennek intézése körében nem fér-

nek meg, legalább is nem illenének bele az ilyes kicsinyes állásfoglalások. Az állami elemi iskolák istápolását, minél fejlettebb fokra emelését szentesített törvény parancsolja, ezen igényeknek megfelelni, az állami elemi iskolákat megfelelő tanerőkkel ellátni, az iskola fenntartásához szükséges költségekről gondoskodni, az erre rendeltetett közegeknek bármilyen magas fokán álljanak, vagy üljenek a hivatalos ranglétrának, hivatalos becsületbeli és legfőbb hazafias kötelességek.

Nagyon szomorú világot vetne közállapotaink irányítására, vezetésére és közügyeink vitelére, ha legtávolabbról is föltételeznünk lehetne azt, hogy valamely iskola ügyeinek előmozdítása azon is hajótörést szenvedhessen, ha valamilyik vidéki ujság a hiányokra, a mulasztásokra reámutatva, ez a tanfelügyelőnek, vagy felettes hatóságának, esetleg éppen magának a közoktatásügyi miniszternek nem tetszik, vagy talán kellemetlen.

Nem. Ilyen állapot nem lehet. Legalább mi vidéki kis ujság a törvények erejéről, a hivatalos kötelességek teljesítéséről s Magyarország ez idő szerint való közoktatásügyének vezetéséről, egészen más véleményen vagyunk.

Eppen ezért és mert Ugron Gábor nagynevű országgyűlési képviselőnk fentebb közölt levelének tartalmából remélhetjük, hogy a szilágyosomlyói állami elemi iskoláról írott sorainkat a közoktatásügyi miniszteriumban is figyelemre méltathatják, megragadjuk az alkalmat és arról a bizonyos nyolcadik tanerőről és állami iskolánk szükös ellátásáról megemlékezünk.

Mikor a szilágyosomlyói községi iskolát az állam 1895. évben átvette,

ez a községi iskola akkor már nyolc tanítóval volt ellátva. Az ennek helyébe jövő állami elemi iskolához azonban csak hét tanító vétetett át. Tehát az állami iskola már kezdettől fogva kevesebb számú tanítóval rendelkezett, mint a város által fenntartott községi iskola.

Évek folytán mind nagyobb és nagyobb igényekkel áll elő a közönség az elemi iskolákkal szemben, — a szilágyosomlyói elemi iskolával szemben pedig emez igények többszörösen emelkedtek, — mert hogy más körülményekre ne hivatkozzunk, úgy az iparos tanoncoktatás, mint az ismétlődő iskolások taníttatása határozottan szorosabb végrehajtás alá vonatott. Ezekkel szemben azonban a tanerők szaporítására irányzott kérések és sürgetések eredményre nem vezettek. Állami iskolánknál mai nap sines csak hét tanerő, míg a beszűntetett községi iskolánál nyolc volt. Hogy pedig a nyolcadik tanerőre szüktség, égető szüktség volt és mind égetőbb szüktség van, nem indokoljuk mással, mint azzal, hogy állami elemi iskolánkban évek óta az a beosztás, hogy a 3-ik fiú és 3-ik leányosztály egy tanító tanítása alatt együttesen nyer oktatást, — a 4-ik fiú és 4-ik leányosztály szintén együtt, — a mi még tarthatatlanabb, az 5-ik és 6-ik osztályba járó fiúk és leányok is együttesen nyernek oktatást.

No hát ez megfelelhet a közoktatásügyi miniszter rendeletében foglalt azon intenciónak, hogy fiúk és leányok együttes tanítása nagyobb taneredmény elérése végett kívánatos, — vagyis — a mi magyarázatunk szerint — ez uton a tanítók kevesebb fáradsággal több tanuló taníthatnak, — de hogy pedagógiai szempontból ez az összesítés helyes lenne, ahhoz nagyon is sok szó férne, s

A „Szilágy-Somlyó” Tárczája

Dalok.

I.

Szeresse más a büszke rózsát,
A kevély szegfűket, avagy
A hivalgó kaméliákat,
A szerény kicsi ibolyákat,
Mik titkon, lopva nyílnak.

Én nem tudom, — miért, miért nem, —
De egyik pártján sem vagyok,
Engem egy ringat álmodásba,
A barackfák nyíló virága,
Midőn a tavasz felragyog.

Talán azért, hogy olyan hamvas,
Oly szűzies, oly egyszerű,
Mint aminek nincs soha mása,
Szívünk legelső álmodása,
Mely csupa sugár, fény s derű.

Talán azért, mert léte annyi,
Mint boldogságunké, amely
Ha vesszük komoly fontolóra,
Még előbb van a földre szórva,
Mint az a kis virághehely.

II.

Ugy bánt a napfény, ha mosolygva,
Szökös bokróról át bokorra
S egy csókba olvad össze minden . . .
Hisz részem benne semmi nincsen.

S ugy szomjazom a félhomályra,
A bucsut intő napsugárra,
Érzem, hogy bennük társra leltem
És velük együtt sir a lelkem.

Buzás Pál.

Nyári alakok.

A nyári színház szellős öltözdjében ül a nyári primadonna. A nyári habitué előtte térdel és nagy buzgalommal fűzi be az apró kis fehér cipőjét.

A primadonna: Megvan már?

A habitué: Azonnal.

A primadonna: Különben nem olyan sietős. Ebben a fölvonásban nincsen jelenés. A következő fölvonásig meg, remélem, végez. Csak folytassa!

A habitué: Nagyon szívesen. Sőt, ha bevégeztem, örömmel kezdem újra. Csak mennél tovább a kezemből legyen a magyagönyörű kis lába.

A primadonna: Szép lábam van?

A habitué: Örjítően szép. (Megesókolja a kis fehér cipőt, éppen ott, ahol a cipő nem is fehér; de fekete.)

A primadonna: Csak hagyja! Azaz a lábak iránt való rajongását tartogassa a téli primadonnának számára. Azoknak a lábuk mindenük.

A habitué: Igaza van. Én ismerek olyan primadonnát is, aki a lábával beszél, énekel, sőt még táncol is.

A primadonna: Különös.

A nyári kritikus (beszél): Csókolom a kezét!

A primadonna: Jó estét. Ki beszél?

A nyári kritikus: Fellegi, a Fővárosi Hírlap kritikusa. Bejöhetek?

A primadonna: Angyalom, most ne. — Majd később.

A nyári kritikus (diszkrétten): Ahá! Láthatója van? No, nem zavarom. Tudja, hogy eh diszkrét fiú vagyok.

A habitué: Szemtelen ez a fráter.

A primadonna: Ne olyan hangosan! Még meghallja a letárgyal a lapjában. Pedig idáig mindig olyan szépen írt rólam.

A habitué: Dicsérte?

A primadonna: Őszintén szólva nem tudom.

A habitué: Nem olvasta?

A primadonna: De olvastam, csak hogy nem értettem. Tudja, ezek a nyári kritikusok olyan komolyak, hogy nem lehet őket megérteni. Ez a Fellegi különösen nagyképű. A legjelentékenyebb nyári bohózatról úgy ír, mintha Shakespeare-tragédia lenne. Hogyan írhat ez Shakespeare darabjairól?

A habitué: Mint hogyha nyári bohózatok lennének. Neki az mindegy lehet. Azaz, hogy a nyári bohózatokat még komolyabban, még nagyképűbben tárgyalja.

A primadonna: Miért?

A habitué: Mert a nyári bohózat szerzője már tíz lépésről köszön neki, néhai Shakespeare pedig nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy vele kalapemelést válthasson. A brit költő legfeljebb a fekvését válogatja a sirjában, amikor ez az ifjú ír róla.

A primadonna: Menjen maga rossznyelvű.

Az ügyelő (Bekopogtat): Nagysád!

A primadonna: Tessék?

Az ügyelő (egy nevet mond) . . . akar Nagysáddal beszélni.

A habitué: A nagy nő eljött. Biztosan gratulálni akar. Ennél az aktusnál nincs szüktség rám.

A primadonna: De visszajöjjön ám!

A habitué: Ahogy parancsolja (Kerget csókol és elmegy.)

A nagy nő (belép): Szervusz drágám! (Csók jobb arera.) Gratulálni jöttem. (Csók bal arera.) Elragadóan édes voltál. (Csók jobb szemre.) Mondtam én mindig, hogy a kis . . . De, hogy is hívják?

A primadonna: (megmondja.)

A nagy nő: Igen, igen. Mindig mondtam, hogy te belőled lesz valami. (Csók bal szemre.) A primadonna: Nagyon köszönöm az elismerést.

A nagy nő: No nézzék a kis ibolyát! Hogy szerénykedik. Én mondom, hogy édes voltál és erre többet adj: mintha az ujságok mondják ugyanezt. Pá, édesem. Alig várom, hogy újra lássalak! (Csók a szájra.) Selyemsuhogtatás közben balra el.

eme rendszer határozott leírását mutatja azon elvitázhatatlan tény, hogy állami elemi iskolánkban, különösen a leány növendékek létszáma nemhogy a népesedéssel lépést tartva, emelkednék, sőt évről-évre szembeszökően csökken, mert a szülők leánygyermeküket, mintsem a fiukkal egy osztályba járjanak, inkább a felekezeti iskolákba íratják be. Avagy nem ennek szemmel látható bizonyítéka-e az, hogy az állami iskola leány növendékei közül ez évben is többen iratkoztak be az apácák által vezetett róm. kath. felekezeti iskolába. Talán csak nem szándékosan szorítják ki a növendékeket az állami iskolából a felekezeti iskolába?

Az iskolai gondnokság ez év január havában igen szépen indokolt fölterjesztést tett a közoktatásügyi miniszterhez a nyolcadik tanerő beállítása s ezzel egyidejűleg az iskolai épületnek tantermekkel kibővítése tárgyában. Augusztus végén megjött a miniszter válasza, hogy „nem tartja föltétlenül szükségesnek az elemi iskola fejlesztését.“ Más szóval sem nyolcadik tanítót nem ad, sem új tantermet nem építtet.

Csodálatos, hogy olyan magas polcon, ahonnan az iskolák ügyeit intézik, nem látják be az állami iskolai gondnokság nagyon is szerény határok közé szorított kérésének föltétlen szükséges voltát. Csodálatos, hogy csak éppen ott ne tudnák, hogy ez a mi állami iskolánk semmi másnak, mint éppen csak kizárólag elemi iskolának épült. Ebből az épületből amely eredetileg sem volt valami bőkezűen tervezve, évek óta elfoglalt az állami felsőbb leányiskola három helyiséget. Hogy legyen hát az iskolai helyiség elegendő az elemi iskola s az ezzel kapcsolatos iparos és ismétlődő iskolák növendékeinek kellő elhelyezésére.

Nem néznek a dolog mélyére, nem tesznek különbséget, az állami iskolák magasabb nemzeti hivatása tekintetében. Mert ha tennének, nem kerülné el figyelmüket a szilágy-somlyói állami elemi iskola magasabb hivatása, mely magyar államellenes eszméktől szaturált környezetben, 5 felekezeti elemi iskolától körülvéve, sokkal nagyobb figyelemben, sőt joggal várhatnók, kivételes kedvezésben lenne részesítendő.

De hát ugy látszik, bizonyos sablon szerint igazítódik az iskolák ügye. Ha nem így volna, nem történhetne meg az a Kamcsatkába való állapot, hogy ennek a szilágy-somlyói állami elemi iskola gondnokságának nem volt rendelkezése alatt több, mint 4, mond négy korona arra a célra, hogy a tantermetek és mellékhelyiségeket az ideai nyári szünidő

A nyári kritikus: No, mit mondott a nagy nő?

A primadonna: Rendkívül kedves volt hozzám. Elhalmozott a dicséretével s megígérte, hogy mihelyt teheti, újra megnéz.

A nyári kritikus: Szép tőle. De mit kapok, ha ezt a dolgot megírom? Már mint a nagy nő látogatását. A gratulációt. Nos, mit kapok?

A primadonna: Nem adhatok én magának semmit.

A nyári kritikus: No, no, kis huncut, nem kell mindjárt rosszra gondolni. Csókot csak adhat?

A primadonna: Jól van. Kap egy csókot.

A nyári kritikus: Egyet? Az elég kevés. No de majd meglátjuk. (Elrohog.)

A habitué (visszatér): Nos mit akart a nagy nő? Ugy-e, utálatos volt?

A primadonna: De még milyen utálatos volt!

A habitué: Dicsérte? Hát persze! Hízeleg. Érti a vesztét. Tudja, hogy napjai meg vannak számolva. Sietett hódolatával az új csillaghoz.

A primadonna: Maga kis hizelgő! (Ott felejtí kezét a habitué kezében.)

Kuncsi.

alatt kitakaríthatassa. Természetes, hogy ez az összeg csak meszelőre nem elég, mikor csak az egyszeri belső kimeszelés 160 koronába kerül, hát még más takarítások, surlás, ürszék tisztítás és a többi mibe kerül.

Ebbe az állami iskolai helyiségbe napenként 500 növendék fordul meg, a felső leányiskola, az iparos tanonciskola, az ismétlődő iskola és a különböző felekezetek vallástanítási órái látogatóival együtt. Ezek a helyiségek a nagy szünidő alatt takarítatlanul, meszeletlenül maradtak. Ez a sok növendék a tavalyi piszokba gyült megint bele.

Felháborodik az ember, ha ezeket az állapotokat birálat alá veszi. Mert itt csak azt látja, hogy mind ennek az oka a sablon.

Az iskolai gondnokság fölterjesztéssel élt, melyben előadja, hogy a tűzoltó anyagnál az előirányzott összegből megtakarítottak 300 koronát, még más címeken is mutatkozott némi bevételi többlet. Kérte, hogy ebből a maradványból fordíthasson valamit a tantermek kimeszelésére, a helyiségek kitakarítására. Jött a magas válasz, hogy a költségvetés egyes cimei megváltoztatást nem szenvedhetnek.

Tessék a tantermetek végig vizsgálni, hogy néznek azok ki. Ma, mikor mindenfelé csak a tisztaságról, az egészség ezen legfőbb fenntartójáról szól az ének, ma, mikor a kultúrtilg mindenben a bacilusokat keresi és a tüdővész terjedésének meggátolására milliókat és milliókat költenek, hogy lehet ezt az ócska sablont az állami iskola felügyeletének keretébe beilleszteni?

Írásunkat állami iskolánk iránt való őszinte érdeklődés vezeti és ismételjük, hogy nem tételezzük fel, hogy e felszólalásunk iskolánk ügyének előbbre vitelét hátráltatná, sőt meg vagyunk győződve arról, hogy ha írásunk a közoktatásügyi miniszter kezébe kerül — a világért sem, mintha a mi lapunknak olyan nagy súlyt tulajdonítanánk — hanem azért, mert ebből, ez állapotokról a miniszter tudomást vehet s alkalmat nyújtottunk alapos információ beszerzésére, — meg lesz a nyolcadik tanerő is, és meg lesz a helyiség kibővítés is. Báresak ne csalódnánk.

Böloni Sándor

Szilágy-somlyó rendezett tanácsu város szervezeti szabályrendelete

(Folytatás.)

18. §. A jogügyi bizottság áll az elnökön kívül 4 tagból. Elnöke a polgármester, vagy akadályoztatása esetén előadója és jegyzője az ügyész.

Hatáskörébe tartozik véleményt adni minden a várost érdeklő jogi kérdésre.

19. §. A gazdasági és pénzügyi bizottság áll az elnökön kívül 4 tagból. Elnöke a polgármester, vagy akadályoztatása esetén a közigazgatási tanácsos, eladói a gazdasági tanácsos és a számvévo s az ellenőr, jegyzője a főjegyző, akadályoztatása esetén az aljegyző.

Hatáskörébe tartozik minden a várost érdeklő gazdasági és pénzügyi kérdésben, továbbá az évi költségvetésre és számadásokra, — a város középítkezéseire és azon magánépítkezésekre, melyekre véleményét a tanács kikéri, — továbbá a városi közmunka kivételére, felhasználására, — utak, utcák létesítésére, rendezésére, javítására és fenntartására, vízszabályozásra és behajthatatlan, vagy tévesen kivetett adók törlésére véleményt és javaslatot adni.

20. §. Az egészségügyi bizottság áll az elnökön kívül 6 tagból, kik közül hivatalból való tag az orvos, a rendőrkapitány és az állatorvos. Elnöke a polgármester, vagy akadályoztatása esetén a közigazgatási tanácsos, előadója és jegyzője a tisztí orvos.

III. RÉSZ.

A tanács.

21. §. A tanács tagjai az 1886. XXII. t.-c. 63. §. utolsó pontjában említett tisztvi-

selők. Elnöke a polgármester, akadályoztatása esetén a közigazgatási tanácsos, — jegyzője a főjegyző, akadályoztatása esetén az aljegyző.

22. §. A tanács hatásköre:

a) Végrehajtja a felsőbb közigazgatási hatóságok s a közgyűlés rendeleteit és határozatait.

b) Előkészíti s esetleg a szakbizottságok által előkészített a közgyűlés elé viendő ügyeket.

c) Az 1886. XXII. t.-c. 122., 123., 124., 125. §-ai értelmében elkészíti, közszemlére kiteszi, a közgyűlés tagjaival közli s legkésőbb a harmadik negyedévi rendes közgyűlés elé terjeszti az évi költségelölírányzatot s hasonló módon eljárva, pótköltségelölírányzatot terjeszt a legközelebbi közgyűlés elé, ha az évi költségelölírányzat valamely tétele elégtelennek mutatkozik, vagy abba föl nem vett kiadások fedezendőek.

d) A város ingó és ingatlan javairól évenként az időközben történt változások kitüntetésével leltárt készített s ezt a számadáshoz csatolja.

e) A város pénzének s a város pénz-tárában kezelt pénzeknek elhelyezése iránt a közgyűléshez évenként javaslatot terjeszt.

f) A város mindennemű javai és jogai felett őrködik, azok megóvása, hasznosítása iránt a közgyűlésnek előterjesztéseket tesz és általában a város gazdasági s háztartási ügyeiben a törvény korlátai közt intézkedik.

g) A költségvetés betartására felügyel.

h) A város igazgatása tekintetében az 1886. XXII. t.-c. szerint intézkedik.

i) Iparügyekben mint I. fokú hatóság működik.

j) Építkezési engedélyeket ad. Ezek kiadása előtt nagyobb és az utcavonalat, vagy a város magánvagyonát érintő épületekre vonatkozólag a gazdasági és pénzügyi bizottság véleményét kikérni köteles.

IV. RÉSZ.

Az árvaszék.

23. §. Az árvaszék hatáskörét és szervezését külön szabályrendelet állapítja meg.

V. RÉSZ.

A községi bíróság.

24. §. A községi bíróság teendőit a közgyűlés által megbízott tisztviselő látja el. Hatáskörét s kötelességeit a törvény szabályozza.

VI. RÉSZ.

Tisztviselők.

25. §. A polgármester.

A polgármester a város első tisztviselője, — mint ilyen, a várost hatóságokkal és magánosokkal szemben képviseli, a városi hatóság nevében a közigazgatást vezeti, a város hatóságához intézett leveleket átveszi, haladéktalanul beiktatja s vagy maga feldolgozza, vagy előadás és feldolgozás végett a tisztviselőknek kiosztja.

Elnöke a közgyűlésnek, a tanácsnak, az árvaszéknek s mindazon bizottságoknak és küldöttségeknek, melyekhez a törvény, vagy a közgyűlés nem más küld ki elnökül.

A város nevében kiállított okmányokat, felterjesztéseket és leveleket aláírja.

A város pecsétjének őre.

A város állapotáról, ügyeiről, a tanács és a tisztviselők, valamint a saját tevékenységéről a közgyűlésnek minden év első negyedében jelentést tesz.

Végrehajtja a felsőbb hatóságok rendeleteit és a közgyűlés határozatait.

A költségvetés keretén belül utalványoz.

A város mindennemű érdekei, vagyonai, pénz- és jogügyi fölött őrködik, — a város összes gazdaságát ellenőrzi és irányítja, — a költségelölírányzat és számadás elkészítéséről, megvizsgálásáról és a közgyűlés elé terjesztéséről gondoskodik, — a pénztárakat a főjegyző, ügyész, számvévo és 2—2 betűrendben meghívandó képviselő közbejöttével minden hónapban a pénztáros és számvévo előzetes értesítése nélkül megvizsgálja, a vizsgálat eredményéről jegyzőkönyvet vétet föl s ezt a közgyűlés elé terjeszti.

A segéd és kezelő személyzetet beosztja.

Felügyeletet gyakorol a közigazgatás menetére s a rendőrség ügykezelésére és vezetésére. Ezen kötelességéből kifolyólag az egyes tisztviselők előadói könyveit, naplót s egyéb iratait koronként megvizsgálja s a bírsággépnek a pénztárba kellő időben beszolgáltatását ellenőrzi.

A tisztviselőknek s a segéd- és kezelő személyzet tagjainak 8 napig terjedhető szabadságidőt ad.

Ha valamelyik tisztviselő elhal, vagy hivatalát elhagyja, vagy annak folytatásában akadályozva van: annak ideiglenes helyettesítéséről gondoskodik s intézkedését a közgyűlésnek bejelenti.

A tisztviselőkkel s a segéd és kezelő személyzet tagjaival szemben a fegyelmi eljárást a 1886. XXII. t.-c. korlátai közt elrendeli és teljesíti.

Az évi költségvetés keretén belől alkalmazza és elbocsátja a díjnokokat. Rendkívüli és sürgős munkákra a közgyűlés engedélyével, vagy jóváhagyásától függően rendkívül is alkalmazhat díjnokokat.

Felfogadja és elbocsátja a rendőrkapitány véleményének meghallgatásával a rendőrtizedest, a rendőröket, a szolgákat és szegődményeseket.

A tanköteles gyermekek névsorát évenként a tanót megelölözleg összeállíttatja, a tanköteles gyermekek iskoláztatására felügyel s a mulasztó tankötelesek szüleine, gondviselőire büntetést szab és ezt fölhatja.

Fölhatja az állami és községi adókat és mindazon köztartozásokat melyek közigazgatási uton felhajtandók.

A város kötelekibe fölvetekről és a be-települtekről nyivántartást vezetett, a kötelekbe fölveteli díjak bezedését ellenőrzi, azokat a pénztárba beutalja.

A községi közmunka tartozásokat összeírta s azok behajtásáról gondoskodik.

Eljár általában mindazon ügyekben, melyeket a törvények és felsőbb rendeletek hatáskörébe utalnak.

26. §. A főjegyző.

A főjegyző a képviselői közgyűlésnek, a tanácsnak, az állandó választmányának, a gazdasági és pénzügyi bizottságnak s mindazon bizottságoknak, melyekbe kiküldetnek, előadója és jegyzője, — a határozatokat, fölterjesztéseket, jelentéseket és átiratokat fogalmazza, — az írodának közvetlen felügyelője s mint ilyen, a segéd és a kezelő személyzet munkássága fölött a közvetlen felügyeletet gyakorolja.

A közgyűlési ügyeket a kapcsolatos előiratokkal felszereli, a közgyűlési meghívókat és tárgysorozatokat a polgármester utasításai szerint összeállítja s azoknak törvényes határidőben való kézbesítéséről gondoskodik.

Az árvaszéknek, ha ülnökök helyettesít, szavazatjogosult tagja.

Kezeli a város irattárát.

A polgármester által neki kiosztott ügyeket feldolgozza és végzi mindazon teendőket, melyeket a közgyűlés, vagy a tanács hozzá utal.

27. §. A közigazgatási tanácsos (egyszersmind árvaszéki ülnök.)

Közigazgatási, tanügyi, ipari, gazdasági és bármely más ügyekben a polgármester által neki kiosztott ügyeket feldolgozza és — ha tanácsülés elébe viendő — a tanácsban előadja. A polgármester akadályoztatása esetén azt helyettesíti.

Árvaszéki ülnöki kötelességeit a gyámhatósági szabályrendelet szabályozza.

28. §. Az ügyész.

Az ügyész a törvények és rendeletek megtartásának őre és a városnak jogtanácsosa, — a közgyűlésnek, a tanácsnak és a jogügyi bizottságnak szavazattal bíró tagja s az utóbbinak előadója és jegyzője is.

A városnak jogvédője, mint ilyen, a várost érdeklő pereket folytatja, ezek állásáról évnegyedenként és mikor arra föl hívást kap, a polgármesternek jelentést tesz s a hozott ítéletet, vagy létrejött egyezségek tartalmát haladéktalanul bejelenti.

A város szabályrendeleteit s a várost érdeklő szerződéseket, árverési és árlejtési felteleteket megfogalmazza s a hozzá utasított ügyekben jogi véleményt ad.

Hivatali kötelességének sérelme nélkül magánpereket is folytathat. A város pereiben úgy tekintik és díjaztatik, mint magán fél ügyvédje. A peren kívüli ügyekben a várostól csak kész kiadásainak megtérítését igényelheti, — de ha magánfelek érdekeiben — bár a városnak, vagy árvaszékének megbízásából — jár el, ugyisintén a szerződések kiállításáért a magánfelektől munkadíjat követelhet.

29. §. A mérnök, egyszersmind gazdasági tanácsos.

A város építkezéseire, ide értve az ut, járda és hidépítéseket is, javaslatot, tervet és költségelölírányzatot készít s azoknak a terv, vagy a közgyűlés által megállapított módokat szerinti foganatosítását vezeti és ellenőrzi. Mindennemű ügy köz-, mint magánépítkezésnél az utcaszabályozási vonal megtartására felügyel s addig is, míg ez megállapíttatnék, ügyel arra, hogy az utcavonalnak helyes megállapíthatása előkészíttessék és biztosíttassék.

A város épületeire, utjaira, hidjaira, erdőire, ingó és ingatlan vagyonaira felügyel, azok állapotáról a közgyűlésnek évenként és annyszor, amennyiszor arra akár a közgyűléstől, akár a tanácstól, akár a polgármestertől felhívást kap, jelentést tesz. Ezen kívül köteles azonnal bejelenteni, ha a város ingó,

vagy ingatlan vagyonainak állapotában lényeges és sürgős javítást igénylő változás áll be, vagy az ingatlanoknál foglalás, vagy határsértés történik.

A polgármester által neki kiosztott gazdasági ügyeket feldolgozza és ha a tanács elé tartoznak, a tanácsban előadja.

Teljesíti mindazon technikai műszaki teendőket, melyek teljesítésével a város megbízta.

Mérnöknek csak az választható, kinek mérnöki, vagy erdészi oklevele van. Hivatali kötelességének sérelme nélkül magánmunkákat is végezhet.

30. §. Az orvos.

Köteles a közegészségügyre felügyelni, ennek fenntartása és az azt veszélyeztető okok megszüntetése iránt javaslatokat, intézkedéseket és jelentéseket tenni, — a város rendőreit, szolgálait és azokat, kik szegénységüket a rendőrkapitány bizonyítványával igazolják, ingyen gyógykezelni, — az orvosrendőri vizsgálatokat teljesíteni, — a bordélyházakra s a kéjnek egészségi állapotára felügyelni, ezeket közegészségügyi tekintetben hetenként kétszer megvizsgálni, a városban levő bujasenyveseket kipuhítani s intézkedni és felügyelni, hogy azok kellő gyógykezelésben részesüljenek.

A városi kórháznak közvetlen felügyelője, azt — ha beteg van benne — naponként és a szükséghez képest meglátogatja s a kórházban ápott betegeket gyógykezeli.

Felügyel a szülészőkre, azokat kötelességre utasítja és a tapasztalt mulasztásokról jelentést tesz.

Teljesíti a himlő védőt, — az orvosrendőri boncolást s hivatalból való megkereséseknél az orvosi és közegészségügyi vizsgálatot és a látélet kiállítását díjtalanul.

Köteles a tudomására jutott erőszakos, véletlen, vagy gyanus haláleseteket a rendőrségnek azonnal bejelenteni.

Köteles minden sérültnek az első segítséget ingyen nyújtani s a súlyos testi sértés bűntettének látszó bűneseteket a rendőrségnek tudomására hozni.

Végzi a halottkölést, a halálesetokról bekövetkezősüknek szorgos megvizsgálása és kétségtelen megállapítása után az elhalt nevének, nemének és korának s a halál napjának, órájának és okának kitüntetésével halotti bizonyítványokat állít ki s azokról a rendőrséget is nyomban értesíti, — vezeti a halottkölési jegyzőkönyvet s abból a polgármesterhez évnegyedenként kimutatást terjeszt be.

Járványos, vagy ragályos betegségek esetében köteles a helyszínén azonnal megjelenni, a beteget — ha még gyógykezelés alatt nem áll — gyógykezelés alá venni s a betegség továbbterjedésének megakadályozására szükséges intézkedéseket a rendőrség segítségének igénybe vételével is megtenni. Általában felügyel a közegészségügyi viszonyokra s intézkedik és javaslatokat tesz az azt veszélyeztető körülmények elhárítására.

A város egészségügyi állapotáról a tanácsnak havonként jelentést tesz.

Az egészségügyi bizottságnak hivatalból tagja s előadója és jegyzője.

31. §. Az állatorvos.

Örkődik az állategészségügy felett s annak állapotáról a rendőrkapitányi hivatalnak és az állami állatorvosnak minden hó elején írásos előterjesztést tesz. Hetivásárok alkalmával az állategészségügyre felügyel.

A levágandó állatokat úgy levágás előtt, mint levágás után a szabályrendeletileg megállapított helyen és időben megvizsgálja s teljesíti mindazt, mit az 1888. VII. t.-c. s a huszági és kimerési szabályrendelet a községi állatorvos és vágóbiztos kötelességévé tesznek.

Az állatösszeírásokat teljesíti. Ha járványos, vagy ragályos kórosetet tapasztal, erről a rendőrkapitánynak azonnal jelentést tesz s a járvány, vagy ragály továbbterjedésének megakadályozására szükséges intézkedéseket javaslatba hozza, — a hatóság ily irányú intézkedéseinek végrehajtására felügyel s a járvány megszűnéséig a rendőrkapitányi hivatalhoz hetenként jelentést ad.

A községi és közhasználatu apaállatokat havonként díjtalanul megvizsgálja, az állami tenyészménekkel való fedeztetésnél az egészségügyi vizsgálatot teljesíti. Az egészségügyi bizottságnak hivatalból tagja.

32. Az aljegyző, egyszersmind közgyám.

A polgármester által neki kiosztott ügydarabokat feldolgozza, — vezeti az árvaszék jegyzőkönyveit s a főjegyző akadályoztatása esetében mindazon jegyzőkönyveket, melyek vezetésére a főjegyző hatásköréhez tartozik, ugyancsak azon bizottságok jegyzőkönyveit, melyekbe jegyzőül kiküldetnek.

Fölveszi a haláleset fálvételeket a törvényhatóság szabályrendeletében meghatározott díjért.

Közgyámi teendőit a gyámhatósági szabályrendelet szabályozza s mindenestire köteles a gyámoltak és gondnokoltak szellemi és anyagi érdekei fölött őrködni.

33. §. A pénztáros.

Kezeli a városnak minden pénzbeli jövedelmeit és kiadásait felelősség és számadás kötelezettsége mellett.

A bevételekről és kiadásokról pénzkézelsi jegyzéket vezet, melybe az árvapénzek kivételével, mindennemű bevétel és kiadás azonnal bevezetendő. Naponként zárlatot készít, melynek összhangzónak kell lenni az ellenőr által vezetett naplók eredményével.

Minden a pénztári kezelés alá tartozó pénz, értékpapír, okiratok és a pénztárszerény a kiküldött bizottság közbejöttével adatik át pénztárnoknak.

Minden bevétel és kiadás kivétel nélkül csakis az ellenőr ellenjegyzésével érvényes, illetve annak megtörténtével fogantatható.

Pénztárnok felügyel a rendes jövedelmek pontos befolyására, valamint a költségvetés rendjén megállapított tartozások és a város adójának pontos törlesztésére s ezekről nyilvántartást vezet. Ennélfogva e bérhátralékokat az esedékességtől számított 8 nap elteltével bejelenti és ha valamely tartozás kiengyelítése a határidőig nem remélhető, a felelő kieszközlése végett polgármesterhez jelentést tesz.

A pénztárak állásáról minden évnegyedben a tanácsnak jelentést tesz.

Köteles a befizetéseket nyugtázni s saját igazolása végett az illetőktől ellennyugtiát venni.

Nyilvántartja a város épületeinek tűzkár elleni biztosítási és a bérletek lejáratainak határidejét s a lejárát előtt oly időben tesz jelentést a polgármesterhez, hogy a szükséges intézkedések kellő időben megtethetők legyenek.

A gyámpénztári főkönyveken kívül vezetési és év végével lezárja az összes számadási főkönyveket, valamint a közmunka, ebadó és bikailleték főkönyveket is.

Évi számadásait március 15-ig elkészíteni és a tanácshoz beterjeszteni köteles.

Kezeli a gyámpénztárt az érvényben levő belügyminiszteri rendelet értelmében.

Beszedi az iskolai 5% pótdát s a jogosult iskolai fentartóknak utalványra kifizeti. A behajthatatlan követelésekről és állami adókról ellenőrrel minden évben törlési jegyzéket készít s elbírálás és további intézkedés végett a városi tanácshoz beterjeszti.

Kezeli az állami adó pénzeket és a vármegyét illető törvényhatósági utadót, pótdát és ebadót. Az egyesek által esetenként befizetett s ellenőr által az illetők adókönyvébe bejegyzett összegeket beszedi s a felvett neve aláírásával nyugtázza. A befolyt adópénzeket a vonatkozó nyugták felmutatása mellett fizetési ívell a meghatározott szállítási napon a helybeli kir. adóhivatalhoz minden hónapban beszoigaltatja s erről, valamint az állami egyenes adó után kivetett községi pótdatok mikénti befolyásáról polgármesternek jelentést tesz.

Egyáltalában az adókezelés körül a fennálló törvények és rendeletek értelmében jár el.

Köteles a pénztárt s arra vonatkozó okmányokat vizsgálat alkalmával a bizottság kívánalmához képest felmutatni s az egyes pénztárak mikénti állásáról a kívánt felvilágosítást megadni.

Mindennemű, a pénztárban beérkezett hivatalos pénzt a fennálló szabályrendelet értelmében felelősség mellett kezel.

A pénztári hivatal vezetője. A beérkezett ügyeket feldolgozás végett megosztja s a személyes munkásságát ellenőrzi.

Végrehajtóval közvetlenül rendelkezik.

(Folyt. köv.)

Különfelék.

— **OLVASÓINKAT** felkérjük, hogy előfizetéseiket megújítani, hátralékaikat pedig beküldeni sziveskedjenek.

— **Kinevezések.** A posta, táviró és távbeszélő államtitkár elnökgazdátja ifj. Alfay Zoltánt, dr. Berentés Sándort, Purpriger Jánost és Mike Lászlót, a tiszti-tanfolyam végzett hallgatóit ideiglenes minőségű postás és táviró-gyakornokokká nevezte ki.

— **Házasságok.** Dr. Veverán György ügyvéd a napokban lépett házasságra Verécsy Margittal, Verécsy Antal szatmári kir. táblalabir leányával. — Nikolájevics Szilárd Szilágy-somlyó város lemondott főjegyzője, nőül vette Kovács Katalint, varsoi állami elemi iskolai tanitónőt.

— **Meghívás.** A szeptember hó 30-ára egybehívott törvényhatósági őszi rendes közgyűlés tárgyait előkészítése, javaslattal ellátása végett a vármegye állandó választmánya folyó hó 26. és következő napjain d. e. 9 órakor kezdődőleg Zilahon, a vármegyei ház kistermében ülést tart.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Csengeri Károly rátoni községi elemi iskolai tanitót a szilágy-nagyfalui állami elemi iskolához rendes tanitóvá kinevezte.

— **Véres párbaj.** Vasárnap a kora reggeli órában véres kardpárbaj folyt le városunkban Bölöny Bálint rendőrkapitány és Nikolájevics Szilárd lemondott főjegyző között. Mindjárt az első összecsapásnál Nikolájevics Szilárd bal halántékán, arcán és a jobb karján szenvedett súlyos sebesülés. Bölöny Bálint jobb arcán kapott jelentéktelen karcot. Bölöny Bálint segédei Dombó Kálmán nyug. honvéd százados és Moni Gyula kir. közjegyző; — Nikolájevics Szilárd segédei dr. Keller Samu ügyvéd és Brüll Zsigmond banktisztviselő voltak. Párbajorvosokként dr. Ajtai Endre és dr. Láng Jakab szerepeltek. Vezető segéd Dombó Kálmán százados volt. A párbajra Nikolájevics Szilárd által a városi tanácsülésben Bölöny Bálint távollétében tett sértő nyilatkozat és ugyancsak általa közzétett hírlapi nyilattéri közlemény szolgáltatott okot.

— **Szüreti multság.** A szilágy-somlyói önkéntes tüzlő-egylet, felszerelése jávára, folyó évi október hó 5-én a városi színházban zártkörű szüreti multságot rendez. A meghívók a napokban már szétküldetnek.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Kun Elemér zilahi kir. törvényszéki joggyakornokot a szatmárnémeti királyi törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

— **Állatvásár.** A folyó évi szeptember hó 13-án tartott hetivásárra felhajtott 414 drb. sertés, eladott 76 darab.

— **Kisorsolt esküdtek.** Az októberi ülésszakra a következőket sorsolták ki. Rendes esküdtek: Zdroba György birtokos (Tasnádszántó), Tatáriu Sándor könyvelő (Illésfalva), Supiter József kereskedő (Szilágy-somlyó), Oláh Károly kocsigyártó (Szilágy-somlyó), Veres Károly birtokos (Érszodó), Pap Ferenc birtokos (Ákos), Tankó Károly ács (Szilágy-somlyó), Veres József birtokos (Ipp), Szecsenyi Lajos birtokos (Nagybajom), Versényi Pál birt. (Szamosujlak), Pálkás Endre birt. (Ákos), Sipos Péter ny. postatiszt (Szilágyesek), Teles Kornél erdész (Kegye), ifj. Verécsy Lajos mészáros (Szilágy-somlyó), Major Lázár birt. (Peresenc), Baranyai György birt. (Menyő), Szénássy Zoltán járási számvevő (Szilágy-somlyó), dr. Barna Vilmos ügyvéd (Szilágy-somlyó), dr. Felekán Oktáv vm. aljegyző, Varga Elek gazdatiszt (Érszodó), Katona Pál birt. (Ujnémet), Kőmives Vencel gazdatiszt (Szilágy-somlyó), ifj. Kovács Miklós birt. (Tasnádszántó), Nagy Ferenc csizmadia (Szilágy-somlyó), Stern Herman malomtulajdonos (Szilágyesek), Oláh Mihály birt. (Kr.-mihályfalva), Rendi Ferenc pü. számellenőr, Hegedűs Géza tkpv. tisztv. (Szilágy-somlyó), Hatzel Flórián birt. (Kárasztelek), Horváti Gyula rajzoló. Helyettes esküdtek: Moldován József városi iktató, Kerekes József mészáros, Gönci Ferenc csizmadia, Kónya Miklós vendéglős, Kádár János kisbirtokos, Hajdu Géza pék, Kosztka Antal esztergályos, Krizsán László földmives, Bánya József kőmives, Erdei Lajos cserepes. Az ülésszak nagyon rövidnek ígérkezik; eddig ugyanis csak 3—4 ügy van kitűzve fő tárgyalásra.

— **Veszedelem ártézi kut.** A bihar-megyei Tenke községben, — nagy rémület uralkodik néhány nap óta. Az ottani plébánia udvarán ugyanis ártézi kutat fúrtak, amelyből a víz oly bőségesen bugygyant fel, hogy a szomszédos házak udvarát és kertjét is teljesen elöntötte. Valóságos árvíz fenyegeti a községet, a védekezésre pedig képtelenek. Tegnap sürgős átiratban fordultak az alispánhoz és kéri, hogy segítsen valami módon, mert pedig lehetőleg sürgősen a bajukon, mert nagy a községben a veszedelem. Az alispán a szükséges intézkedéseket természetesen azonnal megtette s így kilátás van rá, hogy megszűnik a tenkei különös árvíz.

— **Beküldetett.** Róth Lajos a várbeli sétautató építési anyagokat hordó szekereivel egészen felvágatta, bepiszkolta. Tilos, mert az csak gyalogtájjáró. — Ugyanaz most készülő épületének nyugoti falán és a mellett a régi várfal visszaállítása céljából emelt falon pinceablakokat csinált. — Tilos, mert a várfal, illetve az ennek helyreállítása céljából készült fal nem az övé.

— **Templomszentelés.** A zilahi reformátusok új templomát f. hó 22-én szentelik fel nagy ünnepek kíséretében. A felszentelésre Zilahra érkezik az erdélyi ref. egyházkerület püspöke, dr. Bartók György is, ki mellett a különféle istentiszteleti funkciókat a kolozsvári teológiai fakultás tanárai, a szilágy-somlyói ref. egyházmegye részéről az esperes és az egyházmegyei papok közül többen fogják végezni. A Kolozsvár felől érkező püspök ömlétságságát és a vele jövő vendégeket 21-én délután 1 órakor a vármegye határszélén, Ormezőnél a zisibói járás főszolgabírája fogadja, hova a zilahi ref. egyház is bizottságot küld a főgondnok elnöklete alatt. Zsibón pedig az egyházmegyei papok üdvözlők az esperes elnöklete mellett, majd Zilahon, a vasuti állomásnál a város polgármestere, a papi háznál a helybeli idősebb pap, aki vendégei tiszteletére ekkor ebédet ad. — 22-én vasárnap d. e. 9 órakor az első ünnepi harangozás után a presbitérium kérésére ömlétsága megnyitja a templomot, hol d. e. 10 órakor kezdődik az istentisztelet. A gyülekezet éneke után bevezető imát mond K. Nagy Elek, bogdándi lelkész, esperes helyettes, egyházi beszédet tart Kónessy Béla theol. igazgató, utána felszenteli a templomot dr. Bartók György püspök. Urvacsora-osztás alkalmával ágendát mond Pokoly József, azután esketési beszédet Nagy Károly, kereszteleési beszédet dr. Kecskeméthy István theol. tanárok tartanak. Az istentiszteletet Magyarósi István zilahi lelkes imája rekeszti be. Az egyes funkciók között a gyülekezet éneke mellett az ez alkalomra alakult nagy vegyes kar, a Zilahi Dalkör és zeneszámok fogják emelni az ünnepi áhítatot. Délután 2 órakor közös ebéd lessz. Délután 4 órakor a Széchenyi-utca közönségének a templom-felszentelés emlékére készített zászlóját szenteli meg dr. Kecskeméthy István országgyűlési képviselő, theol. tanár a templomban tartandó istentisztelet keretében.

— **Gyógyszertár vásárlás.** A Dulka Elekné tasnádi nagy forgalmu, realjogu gyógyszerterát a napokban 80,000 korona vételárért megvásárolta Hirsch Ernő okleveles gyógyszerész, a Fried Emil szatmári földbirtokos nevelt fia.

— **Halálozás.** Rettegi Viski Zsigmond, a zilahi járás egykori főszolgabírája, folyó hó 10-én, életének 72-ik évében, Debrében meghalt. Halálát özvegye, szül. Gergely Mária, gyermekei: Klára, férj. Kardos Lászlóné, Mária, férj. Horváth Béláné, Péter, unokái s vejei gyászolják.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter Krieger Miksa, vasut-igazgató, budapesti lakos kérelme folytán a tervezett nagysomkúti—magyarlári keskenyvágányu vasúthoz Magyarlárison csatlakozólag Oláhlárison, Rákossalva, Batiza, Szurdok, Váncsalva és Farkasrét irányában Marmarosszigetig, valamint Magyarlárpostól Boerfalva, Hollómező, Pecsétszeg és Alsókassály irányában a szamosvölgyi vasut Dés állomásáig, esetleg ugyancsak Magyarlárpostól Alsószöts, Felsőegres, Felsőilosa, Lonkfalva, Kiskaján, Nagyaján és Alsóilosa, vagy Macskamező és Drágossalva irányában a Csikókeresztur, illetve Galgó állomásáig vezetendő rendes nyomtávu gőzmozdonyu helyi érdekű vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbította.

— **Uj huszkoronás bankjegyek.** Az Osztrák-Magyar Bank vezetősége elhatározta, hogy a jelenleg forgalomban levő husz koronás bankjegyeket bevonja és helyettük új huszkoronás bankjegyeket bocsájt ki. — Az előkészületek az új bankjegyek előállítására már megtették, úgy hogy azok nem sokára forgalomba is hozhatók. A jelenlegi huszkoronás pénzéből forgalomban levő számtalan hamisítvány készítette főleg a jegybankot az új bankjegy kibocsátására.

— **Az új cselédtörvény.** Életbeléptetéséről szóló rendeletét most küldte meg a földmivelésügyi miniszter a vármegyei alispánjainak és városok polgármestereinek: Eszerint az új törvény november 1-én lép életbe. Addig tehát az eljáró hatóságoknak módjuk lesz úgy a gazdákat, mint a cselédeket az új rendre felhívni. A miniszter különösen kötelességévé a hatóságoknak, hogy hirdetésben hívják föl a cselédeket, hogy idejében váltsák ki a cselédkönyvüket. November 1-én tul egy gazda se fogadhat fel cselédet, akinek cselédkönyve, vagy az azt pótló igazoló írása nincs. De a miniszter a legegyszerűbb módon lehetővé óhajtja tenni, hogy minden jelentkező cseléd azon előjárásnál megkapja a cselédkönyvét, ahol egy évig lakott. Ha az előjáróság nem ismerné, két azonossági tanuval kell jelentkeznie. A cselédkönyvet ingyen állítják ki részére, csak a cselédkönyv bílyegét 30 fillért fizeti, a cselédkönyvben helyet foglal a törvény s ezzel a legalkalmasabb módja meg van adva annak, hogy a cseléd az ő törvényeit megismerje.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása.) Az időjárás semmiképp sem kedvezett az összes mezei munkáknak és ennek folytán a fogyasztás sem érte el ama mértékét, mint más évek ugyanezen időszakában. Csakis szőszös búkköny, téli borsó és lucerna örvendett tetemesebb keresletnek. Az idei vöröslőhere és lucerna terméséről nem lehet még bővebben beszámolni, természetesen, hogy ez idő szerint csak szórványosan és nagy árkülönbözetű ajánlatok ékeznék és e miatt még korai volna némileg pontos képét alkotni az idei termésnek. A legközelebbi két hét időjárásától sok függ és mindenesetre a legjobbat kell remélnünk. A fűmagvak terméséről kedvezőtlen hírek érkeznek. Árak a múlt hetekhez képest nem változtak. Jegyzések 100 kilonként Budapestén érte: Lóhere, természetű arankamentes 132—140, Lóhere, aprószemű arankát tartalmazó 120—130, Lóhere, nagy szemű arankát tartalmazó 110—115, Lucerna arankás 100—108, Biborhere 40—42, Baltacim 28—30, Őszi borsó 17—18, Őszi búkköny 22—24, Szőszös búkköny 36—40.

— **Orvosi körökben** már rég ismertény, hogy a Ferenc József keserű viz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatású és emulsióra méltó kellemes ízénél fogva már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjük határozottan Ferenc József keserű vizet.

— **Piaci forgalom** Szilágy-somlyó városában szeptember 13-án tartott hetivásáron. Tiszta buza (métermáza) 19 korona 50 fillér. Kétszeres 17 korona 25 fillér. Rozs 15 korona 50 fillér. Arpa 13 korona 40 fillér. Tengeri 13 korona 50 fillér. Zab 14 korona 75 fillér, burgonya 7 kor. 50 fillér. 100 kilogramm szalonna — kor. — fillér. 1 kilogramm szalonna 1 korona 80 fillér. 1 kilogramm disznóhús 1 korona 20 fillér. 1 kilogramm marhahús 1 kor. 20 fill. 1 kilogr. bonyuhús 1 kor. 08 fillér. 100 kilogramm só 15 korona 56 fillér. 1 kilogramm só 16 fillér. 100 kilogramm szén 4 korona 50 fillér. 100 kilogramm szalma 100 fillér. 1 köbméter tűzifa fekete 6 korona — fillér. 1 köbméter tűzifa hántott 6 korona 40 fillér. 1 liter szesz 36 foku 72 fillér. 1 liter köleskása 40 fillér. 1 liter borsó 48 fillér. 1 liter lenese 36 fillér. Paszuly 36 fillér.

— **Ragályos betegségek.** Folyó évi szeptember hó 15-iki állapotnak megfelelőleg a „Földművelésügyi Értesítőbe“ az állategészségügyi kimutatás Szilágyvármegyéről a következő hivatalos adatokat közli: **Lépfene:** Lele, Erksifalu, Ermszent, Erzsödör, Kisodra, Sarkaság 2 u., Szilágy-sziget. Veszesség: Váralja, Felegregy. — **Juhhimlő:** Szakácsi. — **Rühkór:** Varsola, Domoszló, Erskentkirály, Bodja, Felsőkékesnyárló, Oláhbaksa, Szilágy-somlyó. — **Bivalyvész:** Alsó-bán, Erskentkirály, Szilágy-sámon. — **Sértésorbán:** Lele, Usztató 7 u., Magyar-egregy, Magyaroroszló 3 u., Szilágybála 6 u., Szilágypanit 2 u., Kisdebrece 10 u., Prodánfalva 7 u. — **Sértésvész:** Alsó-bán 2 u., Ráton 6 u., Hadadgyörtelek, Orményes, Szamosardó, Szilágy-szeg, Hosszmező 6 u., Leesmér 3 u., Maladé, Erksifalu 2 u., Erskentkirály, Kisderzsida 7 u., Magyarcsaholy 5 u., Pele 1 l., Ujnémet, Bodja, Csömörölő 12 u., Erked 21 u., Felegregy 4 u., Felsőkékesnyárló, 26 u., Kásapatak 5 u., Ordögkut 2 u., Sarmaság 2 u., Kisgoroszló 5 u., Szamosnagygoroszló 4 u., Szamosudvarhely, Tihó 9 u.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BÖLÖNI SÁNDOR.

Hirdetések.

Árverési hirdetmény.

A szilágy-somlyói ref. egyháznak a város felső végén levő, első osztályú tagbirtoka **f. évi szeptember hó 29-én délután 4 órakor**, a lelkési irodában tartandó nyilvános árverésen, 6 évre haszonbérbe fog adni. A feltételek a lelkési hivatalban megtekinthetők.

Szilágy-somlyó, 1907. szeptember 15.

Az egyháztanács.

156—1907. szám.

Árverési hirdetmény.

A szilágy-nagyfalusi református egyházköztség tulajdonát képező, a halmosdi határban fekvő, Nagyrézerdői, egy 11 kat. hold 342 □ ölnyi erdőterületét, a rajta levő élőfa mennyiségével együtt, **folyó évi október hó 10-én d. e. 10 órakor** Szilágy-nagyfalu község-házánál tartandó árverésen, a legtöbbet ígérőnek örök áron eladja.

Kiküldési ár 2100, azaz kétezerszáz korona, mely összegnek 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban, árverezni szándékozók által az egyház számadó gondnokánál, az árverés megkezdése előtt leteendő.

A legtöbbet ígérő vevőnek bánatpénze bent marad, a többi árverés végeztével vissza fog adni.

A vételösszeg fele az árveréstől számított 15, másik fele ismét 15 nap múlva, az egyház számadó gondnokához hiánytalanul lefizetendő, különben a bánatpénz az egyháznak marad s vevő a felmerült költségek megtérítésére is kötelezhető.

Minden felvilágosítással, valamint az erdőterület megtekintésében kalauzálással készséggel szolgál

Szilágy-nagyfalu, 1907. szeptember 17.

Az egyház előjárósága.

2581—1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Br. Györfy Pál örökösök birtokán levő

szarvasmarhák

folyó évi október hó 8-án délelőtt 9 órakor, a krasznai báró Györfy-féle tanyán nyilvános szóbeli árverésen eladnak. Az eladás az előzőleg hivatalosan megajándékosított áról nem eszközölhető.

Kraszna, 1907. szeptember 13.

1—2

Sántha, főszolgabíró.

A NAP.

Megjelenik 97,000 példányban.

A magyar újságírás szenzációja, Magyarország legfüggetlenebb és legelterjedtebb napilapja.

Felelős szerkesztő:

BRAUN SÁNDOR,

Politikai főmunkatárs:

LENGYEL ZOLTÁN.

A NAP a 48-as eszmények leghívebb katonája és a 67-es politika kéréseketlen üldözője.

A NAP Budapestén este jelenik meg és már kora reggel megérkezik a vidékre! A reggeli lapokat tehát fél nappal megelőzi.

Előfizetés:

Egész évre . . . 16 K.

Félévre . . . 8 K.

Negyedévre . . . 4 K.

Egy hónapra . . . 1.40 K.

Egy szám ára 2 krajcár.

Mutatószámot készséggel küld:

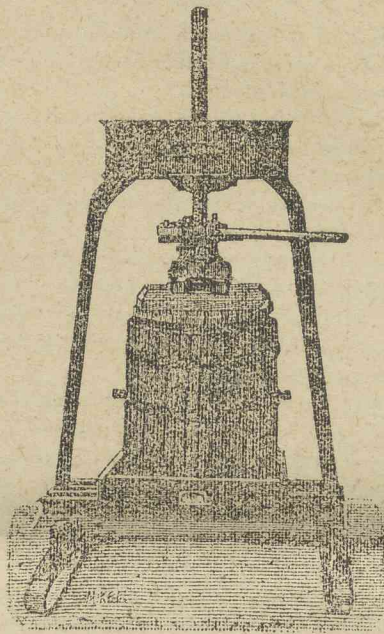
A NAP kiadóhivatala

VIII., Rökk Szilárd-utca 9. sz.

A NAP nemcsak a legkitünőbb lap, de a legolcsóbb is.

„HERCULES” szőlősajtó.

Felnyomása „mobil” szerkezettel.

Felnyomása „mobil” szerkezettel.

A must nem érintkezik vasrészekkel s ez által a bor nem feketedik meg.

Ezen egészen vasból készült, folytonosan működő kettős nyomású, könnyen kezelhető **szőlősajtók** a legjutányosabb árért kaphatók

POSNER I. gépgyárában
Szilágy-somlyón. 7—10

**Építkezéstől fennmaradt
100 darab foszni deszka,
— darab kőmives építő-
bak és — darab zsom-
bolyai fedél cserép jutá-
nyos árban eladó Bölöni
Sándornál.**

Uj reggeli lap!

Uj reggeli lap!

A HIR.

Ezen a címen

uj politikai napilap

indul Budapestén, melynek első száma

augusztus hó 28-án jelent meg!

A HIR reggeli lap.

Budapestén hajnalban jelenik meg és az első reggeli vonatokkal indul vidékre.

Szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**

Kiadja A NAP újságvállalat.

Programja: 1848.

Harc Ausztria ellen. Harc a 67-es politika ellen intézményeiben, embereiben, céljaiban, eszközeiben egyaránt. Magyar hadsereg! Küldön vámt! Nemzeti bank! Magyar műveltség! Általános titkos választói jog!

Zsurnalisztikai eszközei, forrásai a legfényesebbek. — Munkatársai a magyar újságírás kiválóságai. A HIR formára, színre, tartalomra egészen új. Híven fog benne tükröződni a magyar közönség érzelmevilága. A HIR remek nyomdai kiállításban reggelenkint 16-24 oldal terjedelemben a legolcsóbb és legérdekesebb.

Egyes szám ára Budapestén és vidéken **2 krajcár,** tehát 3 krajcárral olcsóbb az összes reggeli lapoknál.

Előfizetési ára:

Egész évre . . . 16 K.

Félévre . . . 8 K.

Negyedévre . . . 4 K.

Egy hónapra . . . 1.40 K.

Mutatószámokat egyszerű levelezőlapon történő kívánságra, az augusztus 28-án megjelenő első számtól kezdve rögtön küld

A HIR kiadóhivatala Budapest, Rökk

Szilárd-utca 9.

Törekvő emberek figyelmébe

T. Szücs Mihály és Társa cég

Nagyváradon, Fűzes-fatelep 3. sz. alatt

ajánlja új alakú és igen célszerű, törvényesen védett, saját rendszerű **hornyolt cement tetőcserép** kézi gépeit. Cement és homok keverékből előállítandó, igen szilárd tetőcserép gyártására, mely által homokos vidéken, vagy homokos folyó közelében kevés befektetéssel nagy jövedelmet biztosító üzlet létesíthető. Nagyobb mennyiségű üzleti gyártáshoz gépeinkkel társul is elmegyünk.

Építésszek és uradalmak saját használatra is gazdaságosan gyártatják, mivel a gépek hordozhatók és bárhol felállíthatók. Az üzlet bekezdésére legalkalmasabb az őszi idő.

Kérjük mielőbb érdeklődni. Bővebb értesítést személyesen, vagy levél útján fent cégtől beszerezni sziveskedjenek, hol a gyártás módja, a kész cserép és az azzal eszközölt tetőfedés is megtekinthető. 6—10

Értesítés.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy Zilahon, saját házámban, Hunyadi-utca 25. szám alatt, kül- és bel-földi tűzálló fehér anyagból készült

**nagy majolika kályha-
raktárt**

rendeztem be nagy választékban minden színben és nagyságban, a legújabb model szerint, a melyet a legjutányosabb árban szállíthatok.

Sütő Ferenc,
kályhakészítő Zilahon.

8—8

Eladó ház.

Szilágy-somlyón, a Magura-utcában levő **házas telkem szabad kézből, jutányos árban eladó.** A telken van: az utca felőli részen 4 szoba, — belső épületben 3 szoba, konyha, kamara, — külön épületben egy kis szoba, — 18 méter hosszúságú sziklába vágott száraz pince, melyben három sor hordó fér el, előtte tágas kocsizsin, — egy 4 lóra való istálló, — 8 méter hosszú, cseréppel fedett tengeri göré, alatta kőből kirakott szeméttartó, — és egy 100 hektoliternyi ürtartalmú esővizeztartó medence.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Bölöni Sándor,
ügyvéd.

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme. Hogyan, hol és mikor hirdethető legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtekinthető az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő

Budapest, VII., Erzsébet-körút 41.,

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnek hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

**Költségvetések
és tervezetek ingyen!**